

* * *
APELĀCIJAS PADOME

Pasta adrese: Adrese: Tālruni: Fakss:
a/k 124, Rīga LV-1010 Citadeles iela 7 (70), Rīga 7 027 190, 7 027 140 371 7 027 208

Iebilduma lietas šifrs:
ApP/96/ M 31 586-Ie

Lēmums

Rīga

1996. gada 8. novembrī

Apelācijas padome:

ApP sēdes priekšsēdētāja - D.Liberte,
ApP sēdes locekļi - I.Judinska un N.Vedernikovs,
ApP sekretāre - S.Drozdovska

1996. gada 25. oktobrī izskatīja iebilduma iesniegumu, kuru, balstoties uz LR Likuma par preču zīmēm (LPZ) 10. panta pirmo daļu, 1996. gada 17. maijā iesniedzis patentu pilnvarotais M.Ķuzāns pret preču zīmes BLACK RUSSIAN

(preču zīmes īpašnieks - firma GALLAHER LIMITED (Lielbritānija); pieteik. Nr. M-92-1731; pieteik. dat. - 02.11.1992; reģ. Nr. M 31 586; reģ. (publ.) dat. - 20.02.1996; 34. kl. - tabaka (pārstrādāta un nepārstrādāta); šņaucamā tabaka, tabakas aizstājēji (atsevišķi, kā arī maisījumā ar tabaku), izņemot tos, kurus lieto medicīniskos nolūkos; portsigāri, kastītes un trauki tabakas, cigarešu un papirosu uzglabāšanai, izņemot tos, kas izgatavoti no cēlmetāliem; iemuši, pīpes, pelnu trauki, pīpju paliktņi, izņemot tos, kas izgatavoti no cēlmetāliem; šķiltavas, papīrs smēķēšanai; sērkociņi)

reģistrāciju LR Patentu valdē (LPV).

Iebilduma iesnieguma motivējums - apstrīdētā preču zīme BLACK RUSSIAN (reģ. Nr. M 31 586) ir '...jāuzskata par neatbilstošu Latvijas sabiedrībā vispārpieņemtām ētikas, humānisma un morāles normām' (LPZ 2. panta pirmās daļas 8. punkts).

Iebilduma iesnieguma kopija saskaņā ar LPZ 10. panta otrās daļas noteikumiem 1996. gada 17. maijā tika nosūtīta apstrīdētās preču zīmes īpašnieka pārstāvim - patentu pilnvarotajai Ņ. Dolgicerei. Preču zīmes BLACK RUSSIAN īpašnieka pārstāvja atbilde saņemta 1996. gada 9. augustā.

ApP sēdē piedalījās:

- no iebilduma iesniedzēja puses: patentu pilnvarotais M. Ķuzāns;
- no preču zīmes īpašnieka firmas GALLAHER LIMITED puses: patentu pilnvarotā Ņ. Dolgicere.

I. Izskatot iebilduma lietā esošos dokumentus un materiālus un noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus, Apelācijas Padome **konstatēja**:

1. Apstrīdamā preču zīmē BLACK RUSSIAN (reģ. Nr. M 31 586) reģistrēta LPV kā vārdiska preču zīme.

2. Iebilduma iesniedzējs patentu pilnvarotais M. Ķuzāns, atsaucoties uz LPZ 2. panta pirmās daļas 8. punktu, motivē savu iebildumu ar to, ka apstrīdētās preču zīmes BLACK RUSSIAN vārdiskais salikums (tulkojumā no angļu valodas - 'melns krievs' vai 'melns Krievijas') ir '...jāuzskata par neatbilstošu Latvijas sabiedrībā vispārpieņemtām ētikas, humānisma un morāles normām'.

3. Savu iebildumu M. Ķuzāns iebilduma iesniegumā un ApP sēdes gaitā pamato sekojoši:

3.1. vārds BLACK, kas ir zīmes pirmais (akcenta) vārds un, pēc iebilduma iesniedzēja domām, saprotams lielākajam vairumam Latvijas patērētāju bez tulkojuma, diemžēl preču zīmei kopumā piešķir negatīvu nokrāsu, jo arī latviešu literārajā valodā melnā krāsa pretstatīta visam labajam, gaišajam, piem.: smags, grūts, tāds, kuram nav vajadzīga kvalifikācija (strādāt melno darbu); drūms, nepatīkams, skumju, bēdu pilns (melns dienas); melnā birža (Latviešu literārā vārdnīca. R., Avots, 1987). Tāpēc vārdu savienojums 'melns krievs' vai 'Krievijas melns' nav pieņemams Latvijas sabiedrībai, jo reducējams ar nācijas vai tautas nonievājumu;

3.2. melnā krāsa - tā ir nakts, nāve, nožēla, sabrukums, grēks, ļaunums, destruktīvie spēki, u.tml. (Джон Фоли. Энциклопедия знаков и символов Guinness. М., Вече, 1996);

3.3. tika veikti meklējumi preču zīmju starptautiskās reģistrācijas datu bāzē ROMARIN, par atslēgas vārdu izvēloties vārdu BLACK. Meklējumi parādīja, ka uz šo brīdi starptautiski reģistrēto zīmju saimē, kuras satur vārdu BLACK - vairāk kā 150 zīmes, nav reģistrēti vārdu savienojumi, kuri būtu līdzīgi minētajam BLACK RUSSIAN (t.i., melns + tautība);

3.4. par iemeslu šī iebilduma iesniegšanai kalpoja fakts, ka apstrīdētās preču zīmes īpašniece firma GALLAHER LIMITED 1993. gada 28. jūnijā pārreģistrācijas kārtībā Latvijā pieteikusi kombinētu preču zīmi SOBRANIE (fig.), kuras viens no elementiem ir minētais vārdu salikums BLACK RUSSIAN. Šī preču zīme pārreģistrēta Latvijā (reģ. Nr. M 17 969), taču ar norādi, ka minētais vārdu salikums BLACK RUSSIAN ietilpst zīmē kā neaizsargājams elements - tas ir disklamēts. Tātad elements, kas vienā zīmē ir izslēgts no aizsardzības, tika pieteikts un arī reģistrēts kā atsevišķa zīme.

4. Preču zīmes BLACK RUSSIAN īpašnieka - firmas GALLAHER LIMITED pārstāvis ApP 1996.gada 9.augustā iesniegtajā atbildē lūdza iebildumu noraidīt, jo neatzina to par pamatotu sekojošu iemeslu dēļ:

4.1. zīme SOBRANIE (fig.), kura satur elementu BLACK RUSSIAN, ir reģistrēta Latvijā, pārreģistrējot bijušās PSRS preču zīmi Nr. 90255. Var pieļaut, ka bijušajā PSRS netiktu reģistrēta zīme, kura satur krievu tautu diskriminējošu elementu. Tātad, reģistrējot šo zīmi bijušajā PSRS, elements BLACK RUSSIAN netika uztverts kā krievu tautas pašcieņu aizskarošs. Zināms arī, ka kāda elementa disklamācija nenozīmē, ka šim elementam ir morāles normām neatbilstošs saturs. Disklamācija šīnī bijušajā PSRS reģistrētajā zīmē varētu būt saistīta vai nu ar ģeogrāfisko nosaukumu 'Melnā Krievzeme' (Черная Русь)(skat. Большая советская энциклопедия, т. 29. М., Советская энциклопедия, 1978), vai arī ar melno tabaku (mahorku), kas pārsvarā aug Krievijā;

4.2. kā zināms, krievu nācija pieder pie baltās rases, un tādēļ attiecībā pret to vārdā 'melns' nevar būt ietverts nekāds zemteksts. Līdz ar to šis vārds nevar tikt uztverts kā apvainojošs;

4.3. vārds 'melns' (atšķirībā no vārda 'netīrais' pārnēstā nozīmē) nav vārdu 'labais' un 'gaišais' antonīms; vārds 'melns' nav ar negatīvu nozīmi, tas tikai ir pretstats vārdam 'baltais'. Kā pierādījums pretējam iebilduma iesniedzēja dotā izteiksme 'melns darbs' drīzāk liecina par jucekli oponenta pasaules uzskatā. Krāvēja, sētnieka, dokera un citu tā saucamo 'melno' profesiju darbs ikvienā sabiedrībā ir cienijams tādēļ, ka tas ir noderīgs, un vārds 'melnstrādnieks' nekādā ziņā nav nievājošāks par iesauku 'baltrocis';

4.4. vārds 'melnsimtnieks' kļūva nievājošs ne tādēļ, ka satur elementu 'meln-', bet gan melnsimtnieku ideoloģijas dēļ. Pats vārds 'melns' šeit ir otršķirīgs.

Arī melnā rase, ja vien uz to neskatās no rasisma viedokļa, kā zināms, nav sliktāka par balto.

Tas pats attiecas arī uz tādiem vārdu salikumiem kā 'melnzeme', 'melns metāls', 'melnā metalurģija', kuru nozīme ir pilnīgi neitrāla, neskatoties uz vārda 'melns' klātbūtni.

Ja vien mums būtu nosliece uz didaktiku, tad arī preču zīmē AMERICAN BLUE varētu uztvert domu, kas neatbilst morāles prasībām. Tomēr arī šī zīme ir reģistrēta LPV (Nr. M 33 349);

4.5. ja pamatojamies uz iebildumā minētajām 150 starptautiski reģistrētajām zīmēm, tad, sekojot iebilduma iesniedzēja loģikai, būtu jāsecina, ka 150 pieteicēji ir centušies patērētāju acīs nonicināt paši savus izstrādājumus, bet pasaules valstu Patentu valdes līdz šim vienkārši nav sapratušas vārda 'melns' nozīmi;

4.6. iebilduma iesniedzējs, lai vairāk pārliecinātu par sava iebilduma pamatotību, jau iepriekš pārtulko

latviešu valodā šo vārdu salikumu BLACK RUSSIAN kā 'melns krievs' un visus savus argumentus 'piemēro' šim tulkojumam, nevis runā par firmas GALLAHER LIMITED preču zīmi BLACK RUSSIAN. Tomēr, ja apskatām šīs zīmes tulkojumu, vai nebūtu loģiskāk, ja tas būtu 'krievu melnā' (piem., tabakas šķirne). Šis variants liekas vairāk motivēts nekā 'melns krievs'.

II. Apelācijas iesnieguma izskatīšanas rezultātā Apelācijas padome nāca pie šādiem **slēdzieniem**:

1. Iebilduma iesnieguma motivējums, ka apzīmējuma BLACK RUSSIAN reģistrācija nav iespējama, jo tā lietošana uz attiecīgajām precēm ir neatbilstoša Latvijas sabiedrībā vispārpieņemtām ētikas, humānisma un morāles normām, uzskatāms par iebilduma iesniedzēja subjektīvo viedokli.

2. Apzīmējumam BLACK RUSSIAN kā tādām nav Latvijas sabiedrībā nostiprinājamām konkrētām nozīmēm. Tātad var pieņemt, ka Latvijas patērētājs, ieraugot uz kādas preces apzīmējumu BLACK RUSSIAN un vēloties šo apzīmējumu ar kaut ko asociēt, šo apzīmējumu tulkos kā 2 atsevišķus vārdus. Iespējamie tulkojuma varianti un to izraisītās asociācijas varētu būt sekojošas:

- melns (-ais) krievs - tēlainis apzīmējums, kuram nav konkrētas negatīvas nozīmes, jo nevar viennozīmīgi apgalvot, ka melns vienmēr ir slikts. Tikpat labi tā var būt 'krāsa, kas norāda uz patiesi aristokrātisku izcelsmi' (Simboli. Herdera vārdnīca. R., 'Pētergaila' bibliotēka, 1993). Bez tam, ņemot vērā, ka krievi pieder pie baltās rases, šis apzīmējums no šī viedokļa faktiski ir nereāls, līdz ar to pietiekoši tēlainis. Tātad nevar uzskatīt, ka šis apzīmējums ir nācijas vai tautas noniecinājums;

- krievu (Krievijas) melns (-ā) - attiecībā uz tabaku, piem., ApP piekrit firmas GALLAHER LIMITED pārstāvja apgalvojumam, ka šis varētu būt tēlainis apzīmējums stiprai tabakai (piem., mahorkai) (pēc analogijas ar krievu šņabi); pie tam ar lielu varbūtību var pieņemt, ka tieši šādas asociācijas radīsies pircējam/patērētājam, uz cigarešu vai tabakas kārbīņas ieraugot uzrakstu BLACK RUSSIAN.

3. Faktam, ka bijušajā PSRS reģistrētā un Latvijā kārtībā, kuru nosaka LR Ministru Padomes 1992. gada 28. februāra lēmums Nr. 72 "Par izgudrojumu, rūpniecisko paraugu un preču zīmju aizsardzības pagaidu kārtību Latvijas Republikā", pārreģistrētā zīmē elements BLACK RUSSIAN ir izslēgts no aizsardzības, šinī lietā nav nozīmes, jo katrā konkrētā valstī pastāv konkrēti apstākļi, kuru dēļ zīmes vai nu var, vai nevar reģistrēt un kādu zīmes elementu vai nu izslēdz, vai arī neizslēdz no aizsardzības.

4. Tātad, novērtējot apzīmējuma BLACK RUSSIAN iespējamo uztveri patērētājos un ņemot vērā apstrīdētās preču zīmes īpašnieka pārstāvja paskaidrojumus, ApP uzskata, ka iebilduma iesniedzēja atsaukšanās uz LPZ 2. panta pirmās daļas 8. punktu nav pamatota.

III. Ņemot vērā šā lēmuma I un II daļā minētos paskaidrojumus un secinājumus, Apelācijas padome, vadoties no Likuma par preču zīmēm 2. panta pirmās daļas 8. punkta noteikumiem, **nolemj**:

1. noraidīt kā nepamatotu patentu pilnvarotā M.Ķuzāna iebildumu pret preču zīmes BLACK RUSSIAN (reģ. Nr. M 31 586) reģistrāciju Latvijas Republikas Patentu valdē;

2. Patentu valdes Preču zīmju un dizainparaugu nodaļai un Dokumentācijas un Valsts reģistru nodaļai, pamatojoties uz šo lēmumu, Likumā par preču zīmēm noteiktajā kārtībā izdarīt Valsts preču zīmju reģistrā, kā arī citā LPV dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar preču zīmes BLACK RUSSIAN (reģ. Nr. M 31 586) reģistrāciju un patentu pilnvarotā M.Ķuzāna iebilduma noraidīšanu.

ApP lēmumu var pārsūdzēt Rīgas Apgabaltiesā LPZ 11. panta ceturtajā daļā noteiktajā laikā.

Šis lēmums, ja tas nav pārsūdzēts LPZ noteiktajā laikā, saskaņā ar Latvijas Civilprocesa kodeksa 209. pantu stājas spēkā no dienas, kad notecējis termiņš tā pārsūdzēšanai.

ApP sēdes priekšsēdētāja

D. Liberte

ApP sēdes locekļi:

I. Judinska

N. Vederņikovs